

Izbaja dvakrat na teden, in sicer v torek in soboto ob 4. uri popoldne. Ako pade na ta dneva praznik, izide dan poprej.

Stane na leto 4.10
 1/2 leta 5.—
 1/4 „ 2.50

Posamične številke stanejo 8 vin.

Na naročila brez doposlano naročnine se ne oziramo.

SOČA

Telefon št. 83.

»Vse za narod, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
 se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. na desno.

Upravništvo
 se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadstr. na levo v Goriški Tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Oglasi in poslanice se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Gorica, dne 16. avg. 1913.

»Za staro pravdo« so v sredo zvečer manifestirali v goriškem mestnem svetu, tako nekako, kakor nekaj dubrovški ali beneški senatorji proti tiranovim krivicam. Ovet laškega meščanstva je bil zbran v sejnici in na galerijah, da da protestu nekako slavnostno obiležje. Županu se izreče popolno zaupanje, z ogorčenjem se poslušajo, ko čita župan namestništveni odlok. V znak užaljenosti se uganja v naprej pasivna rezistenca, uležili ne bodo niti rekurza niti interpelacije, ker vedo, da itak nič ne pomaga. Manifestacija za »staro pravdo« se tako konča — z udajo v višjo voljo.

Nekaj značilnega je v tem solemnem protestu propadajoče sinjorije, kakor kak sentimentalni spomin na stare zgodovinske čase. Toda če se otresemo teh prvih vtisov, se živo zavemo te nesrečne in smešne sedanjosti: Koruptno gospodarstvo magistratne klike, klike nekaj odvetnikov, trgovecev, uradnikov . . . in za njimi počestna truma. Kar je drugega meščanstva, obsoja na vsa usta tako gospodarstvo . . . To je tako dolgo tiščalo k tlom Slovence?

Toda — ali je s tem konec? Mi smo pač načelni pristaši avtonomije in nasprotniki vsakterega komisarijata. Toda če se avtonomija izkaže le kot dobro orožje narodne krivičnosti, jo je treba odstraniti in nadomestiti po komisarijevem medvladju z novo, — in to zahtevamo goriški Slovenci. Kar se je na ljubo klerikalcem, v prid krivični stvari, zgodilo v Ljubljani, naj se na škodo krivični in v prid narodne makoprovnosti zgodi tudi v Gorici. Hojemo vladnega komisarja in nov statut, da dobimo novo, trdnejšo mestno avtonomijo, pravično sicer Italijanom, toda pravično tudi nam!

Politični preled.

Ljubljanski »Katoliški shod« je docela klerikalno (novostrujarsko) strankarska prireditve, — je naravni naslednik prvega, drugega in tretjega katoliškega shoda, na katerih so se klerikalci pomenili, kako bodo delovali in organizirali po deželi po

načelih proslulega »očeta kranjskega klerikalizma«, sedanjega krškega škofa Mahničarja. Ne pozabimo, da je eden izmed teh shodov celo kasiral resolucijo v prid koroških Slovencev, češ, ker je narodnost paganstvo po Mahničarjevih načelih. Tudi je docela dosledno sedanjí katol. shod opustil ime »slovenski« in klerikalci so napravili letos nesramni zločin, da so hoteli odstraniti celo našo staro in slavno trobojnico, našo belomodrordečo zastavo, pod katero smo si priborili še tisto bore malo političnih pravic in pod katero smo bili vzgojeni v narodnem duhu slovenstva in jugoslovanstva. Le složni ogorčeni upor celega naroda je klerikalcem povedal, da vendar ne smejo tako odkrito jemati narodu njegovih idealov in izdajati njegovih pravic. Toda zločin je že storjen in vlada ve, kje so njeni prijatelji.

Narodnjaki! Kdor čuti narodno, se katoliškega shoda ne udeleži marveč daruje primeren znesek narodni Šolski Družbi ali pa Sokolu.

Izjemno stanje traja še nadalje. Vesti o uvedbi istrskega komisarijata ne demantira nikdo, torej so resnične. V sedmih Kranjski ostaja vse pri starem in bo ostalo dotlej, da bodo naprednjaki sami pometli in uvedli nov sistem, če bodo v to zmožni in če ne bo stara plesnoba razkrajala sloge. Na Koroškem je izjemno stanje za Slovence stalno. Pred kratkim so bila prosta 3 učiteljska mesta in najbolj usposobjeni slovenski prosilci. Toda Volksrat je pritisnil na deželno vlado, ki se je temu pritisku prav rada udala. Eno mesto je takoj dobil nižje kvalificiran Nemeec, ostali dve se pa razpišeta na novo, da ju bo čez mesec tudi zasedel Nemeec, ki se sedaj pripravlja na nekak »izpit« iz slovenščine. Toda v državnem zboru imamo same klerikalne poslance in ti se ne ganejo, — oni se raje hlade po Opatiji in drugod . . .

Štaterski deželni zbor bo sklican na kratko zasedanje zaradi njim in škode. Če se zasedanje ne obnese, bo razpuščen in razpisane nove volitve, — s čemur pa najbrže ne bo pomagano. Če klerikalci ne dobe bakšiša, bodo na novo obstrairali, tu seve pod plaščem narodnih pravic. Ta-

one, ki služijo pospeševanju narodnega blagostanja. Tudi je država Wisconsin razdeljena v distrikte z distriktnimi glavnimi mesti, ki imajo decentralizirati univerzitetno razširjenje po celi državi.

Kar se tiče univerzitetnega razširjenja med narodom, morami mi Slovenci posebno s tesnobo v srcu opazovati, kako so drugi narodi pred nami (saj mi nimamo še niti ene!), posebno pa napredek klasičnih dežel tega gibanja Angleške in Norveško-Švedske. Univerza Madison pa prekaša v tem pogledu celo zadnje. Kajti poleg tega da ima bujno razvito uporabo univerzitetnih naprav potem predavanj in učnih kurzov po celi državi z enormnimi številkami vdeležencev, razširja univerza Madison poduk tudi potom obširne korespondence s učenci vseh distriktov. Dobavlja študijske načrte, izposoja sistematično vrejeni delovni material, svetuje o vseh vprašanih študija. Tako je študiralo 1. februarja 1911. 3931 oseb, ne da bi bile obiskovale univerzo. V različnih distriktih države je bilo ob istem času 63 študijskih razredov in 87 profesorjev in takozv. inštruktorjev univerze, ki so podučevali ali pa vodili poduk. S tem je v manjših mestih in na deželi veliki večini omogočeno sistematičen študij v svrhu poznejšega

ko bomo morda zopet doživeli žalostno igro, da bo vlada podpirala slovenske naprednjake, če se hoče tu rešiti klerikalcev, . . . če bodo poslednji res neizprosni, kar proti primernim argumentom navadno niso . . .

Česka ječi pod jarmom absolutizma. Prvotno samo finančna kriza, iz katere bi bila vlada ob dobri volji deželi prav lahko pomagala, se je izpremenila v ustavno krizo. Deželni zbor je razpuščen, vlada bo pa deželi oktroirala nov volilen red, peto kurijo, in bo po želji svojih pomočnikov, »svobodomiselnih« Mladočelov, ki tam gori nadomeščajo naše klerikalce, skrupucala mestne in posestniške kurije tako, da bo tudi za mladočeško stranko kaj ostalo . . .

Avstrija je dežela neustavnosti. Imamo — če se ne oziramo na nesrečni dualizem — lepo ustavo, in mirno bi živeli, če bi se je res držali. Toda ne. Parlament je brez moči, deželni zbori so brez moči, uradništvo in armada sta vsemogočna in pa ona znana klika, ki je v znotranji politiki večavstrijsko-klerikalno nemška, v zunanji pa takšna, kakor jo poznamo iz balkanskih blamaž pod odgovornim uredništvom Fra Berchtolda. In vprašujemo se: Kam to gre, — in kje je pomoček?

Še hušje pa je na Ogrskem. Tami vlada neizmerno ohola klika židov in magnatov, in ta svolat enako pritiska socialno na delavca, malega kmeta in malega meščana, kakor politično na Hrvatsko, na Slovake, Rusine, Srbe, Rumune in Nemce in medjunurske Slovence, katerih je tam 100.000 . . .

V Ogrski se pričena že tudi razvijati klerikalizem, zaenkrat pri teptanih, do 85% izseljeniških Slovaki. Revno, nuko ljudstvo, ki je v prvem navdušenju narodnega probujenja 1848 napravilo veliko napako, da se ni hotelo pridružiti Čehom, je izročeno holjarem na milost in nemilost. Sedaj jih še razcepljajo klerikalci, zlasti »Ljudsko društvo za katoliško Ogrsko« zanaša neslogo med brate, ki so 10 krat na slabšem, nego mi . . . Juriga, Skycik in dr. Blaha, t. j. vsi trije slovaški poslanci, katerim so Ogrji dovolili pristop v »parlament«, so pristopili pravkar no-

voustanovljeni slovaški klerikalni stranki . . . Še je Slovanov dovolj neodrešenih, — hudo je bilo Jugoslovanom pod Turkom, huje jim je pod Švabom in oholim Magjarom.

To čutijo tudi Hrvati. Kaj vse jim je prizadejal Levin Rauch, potem Ktuen Hedervary in po kratkem vladanju narodovcev Pavle Rauch, pa izdajalec Tomašič in nazadnje »kraljevi komisar« Cuvaj! Pa še ni konca »hrvatskemu vprašanju«. Prišel je novi mož, bar. Skerlec, magjaron, za komisarja. Ali bo zopet vzpostavil ustavo, ali bo zopet vrnil narodu pravice? O tem v naslednjem: Najprej se je posvetoval z voditelji vseh strank, da se dovoljno informira o mnenju v kraljevini. Najprej seveda z magjaroni-unionisti, Tomašičem in Rauchom. Največjega pomena za razvoj situacije pa je, da je sprejela tudi narodna srbohrvatska koalicija vabila in tako opustila dosedanja politični in osebni bojkot komisarja. Vzrok tiči v tem, ker je Skerlec prišel ne več kot direktni »ksponent magjarske vlade, marveč v prvi vrsti kot kraljev zaupnik z izrecno nalogo, da zopet uvede ustavne razmere. Koalicija zato ni smela in mogla odkloniti moža s tako misijo, ker bi se bila sicer sama izključila iz nove ureditve razmer. Vendar pa koalicija ni mogla sprejeti vabila na skupno konferenco z magjaroni-unionisti, ker bi to pomenilo možnost bodoče kooperacije koalicije z magjaroni, kar je seveda izključeno. Med narodnjaki in izdajalci ne more biti skupnosti nikdar in nikjer. In sedaj je vprašanje, kaj bo? Ali pojde komisar in postane ban, ali bodo razpisane nove volitve, sklican sabor? V tem slučaju pride koalicijska, narodna srbo-hrvatska večina in položaj je, kakor je bil prej: Hrvatska odločno zahteva svoje pravice in brez nasilja proti ogrsko-hrvatski nagodbi iz l. 1868 hoče svojo narodno samostojnost, zlasti v finančnem, šolskem in železniškem vprašanju. Ali bo že enkrat vlada izpregledala, ali bo krona še nadalje podpirala sistem krvavega psa Hedervaryja, sodno ugotovljenega sleparja Lukacsa, tirana Tisze in druge ogr-

nadalje takozv. »Package Libraries«. To je inštitucija, ki zbira važna poročila iz časopisov in revij, adrese, članke, dokumente itd. ter jih sistematično razvršča in vreja. Ker taka nabava ni vsakemu mogoča in včasih večje vrednosti nego debele znanstvene knjige, je ta naprava zelo umna.

V svrhu nadaljne temeljite informacije privatnih oseb in društev o javnih stvareh izdaja departement takozv. »Bulletins«. V teh spisih obravnavajo povečimoma univerzitetni profesorji in strokovnjaki aktualna, politična in socialna vprašanja, razvrstijo vse dokazovanje ter podajajo h koncu popoln seznam to zadevne literature v svrhu temeljitega študija. Tako obdelujejo »Bulletins« na pr. »Povečanje ameriškane pomorske sile«, »Poljedelske šole«, »Omejitev priseljevanja«, »Poštne hranilnice« itd. Poleg tega da so spisani iz principa ohranitve energije, je očividno, da so velikega pomena za razmišljanje in premetavanje problemov, ker ker pripravljajo talkorekoč globoke in resne diskusije, ker je govornikom kakor poslušavcem omogočeno prej temeljito in skrbno preštudiranje vprašanja.

University Extension univerze Madison v državi Wisconsin.

Na podlagi materijala, ki ji ga je prepuštil prof. dr. Wilbrandt zbranega na potovanju preko Amerike, je napisala dr. lit. Dora Landé za junijsko številko Dokumente des Fortschritts izvrsten, informativen članek o delovanju in upravljanju univerze Madison na polju narodne univerze in splošno narodne kulture. Omenjena univerza zasleduje cilj centraliziranja in organiziranja vsega duševnega delovanja, vseh intelektualnih sil, ki leže nezasejane in brezplodne v narodovih masah. Lehko se reče, da je univerza Madison vresničila, za kar streme narodne univerze posameznih narodov in »Brücke« za vsobčno kulturo.

Vse delovanje sloni na delitvi dela. Prvi departement ima v področju takozv. razširjenje predavateljskega delokroga, drugi skrbi za nadaljno ekonomizacijo univerzitetnega poslovanja potem takozv. korespondenčnega študija, tretji oddelek za vse vrste znanstvenih informacij in navodil za javne debate in diskusije, končno četrti za splošne informacije, posebno za

znanstvenega delovanja ali pa v svrhu praktične uporabe lastnega znanja in upravnih stvari ožje domovine.

Drugi departement, ki je na razpolago vsakemu državljanu in vsem društvom, ima nalogo, pripravljati in oskrbeti znanstveni študij, diskusije, vstanavljanje in razširjanje učnih zavodov in kurzov, posebno študija na polju narodnega blagostanja. Kjer se le najde kopica ukaželjnih, se priskoči v pomoč s sistematično urejenim materialom, se razširja med mladino interesiranje za javne stvari, se smotreno v to razpošilja učitelje retorike in vsakovrstnega znanstvenega materijala. Kajti od največje važnosti so po celi deželi razširjene debatske družbe in klubi, kjer se navaja mlade državljanke in državljanke na sodelovanje v komunalnem in državnem življenju. Ne samo da se tudi vzgaja samobvladanje, globokejšje premišljevanje, korektno izražanje misli mladine, ampak pred vsem objektivno pretresavanje razlogov in protirazlogov, zdravo in v pozitivnih spoznanjih temelječe sojanje o javnih stvareh. To je najboljšje sredstvo proti političnemu in znanstvenemu radikalizmu. To prosvetno delo podpirajo in negujejo najraličnejši inštituti države, vse biblioteke, vse državne in zvezne oblasti,

ske stebre, ž njimi pa hrvatske svoje eksponente, pijanca Raucha in izdajalca Tomasića, ... ali pa bo dala provesti s vobodne volitve namesto ogrskih ter tako sama odvzela tem kreaturam možnost v imenu krone tlačiti Jugoslovana?

Čemo vidjet!

Bosna ponosna kar mrgoli magjarskih in švabskih kuferašev, sabor je razpuščen, domačini zapisani pri vladi za veleizdajnike, kakortudi mi Slovenci in Srbi in Hrvati v Ogrski in Avstriji.

Če si vse to predočimo, — Češko in Štajarsko, Koroško, Kranjsko, Hrvatsko, Bosno, Dalmacijo, pa če pomislimo na poljsko-rusinski spor, na ogrsko jamo politične korupcije, na nezmožni parlament, nemški centralizem, če se spomnimo na veleizdajniški in Friedjungov proces, na obnašanje Avstrije v balkanski vojni in na vse neštete Berchtoldijade od Paličeve afere do ponesečene revizije, nadalje na to, da je vladar že star in da imajo pri njem vpliv drugi, ... potem bi vzkliknili s starim Valterjem von der Vogelweide »O weh, der Kaiser ist ze alt« in potem se še le zavemo, v kakšnem kupu reakcije in politične bede, imenovanem avstro-ogrsko monarhija, živimo; — potem še le tudi razumemo tehtne in globoke besede, katere je napisal Scotus Viator pred svoj spis »Jugoslovansko vprašanje v Avstriji«: »Prva izdaja tega spisa je posvečena državniku, ki bo imel dovolj razuma in dovolj poguma, da reši to vprašanje. V dvanaesti uri se te besede ponavljajo.« Kaj pa, če ne bo prišel državnik, ki bo imel dovolj razuma in dovolj poguma? Bože naš, ali naj vedno ostane Avstrija »in orbe ultima« in ustava na papirju in Nemeč in Magjar gospod situacije? Nimajo slovanski narodni robenemočiv sebi, da razdrobe ta režim in si ustvarijo boljše čase v svobodni Avstriji?

Po volitvah.

(Izven uredništva.)

Ljudstvo je »zavriskalo«, ko je uglevalo srte vse novostrujarske načrte, ki se bili zarisan iz »vroče goriške duše« (po »Novem Času«) v Brecljevem glasilu. Najbolj pa je zavriskalo, ko je doznalo dne 10. t. m., da se ni izpolnila vroča želja novostrujarskih Kazakov, ki so z vsem svojim zelenim žolčem hoteli uničiti dr. Gregorčiča. Ta pa je vsied svoje stare političske prakse takoj spoznal, da so naši samostojni narodni poslanci plemeniti rodoljubi, ki hrepene po resnem delu za blagor slovenskega naroda.

Na tleh leže stebri novostrujarski in ponosno se je dvignila na njih razvalinah

V 19 mesecih 1909.—1911. je ta departament izposodil 91.000 člankov, podal znanstvene priprave k nad 508 tematom in odposlal 2295 »Package Libraries«.

Univerza Madison pa ni obstala pri tem, ampak je ustanovila nadaljne inštitucije in dosegla zakonodajo v vseh državah unije, ki pospešuje posebno komunalna stremljenja. Tako je nastal v Milwaukee učni zavod za komunalno socialno delovanje. Tu predavajo v večernih in popoldanskih kurzih strokovnjaki o vpravnih vprašanjih, o načinih ušantropičnih stremljenj in socialnih reformah. Nadalje se je ustanovilo večerne kurze za nadaljno tehnično izobrazbo in izpopolnitev. Tudi tukaj postreže univerza s vsem znanstvenim materialom kakor tudi z učnimi močmi.

Nadalje je bil ustanovljen departament za »pospeševanje komunalno-socialnih centrov«. Strmi za tem, da bi bila vsa v občinsko posest spadajoča poslopja, zemljišča, parkne naprave, celo ulice in trgi plodonosna in liberalno v razpolaganje dobrobiti občanov, to je v politične in znanstvene svrhe, v družabno medsebojno občevanje, higijeni in zdravju občanov v prid, z eno besedo da postanejo točke narodne vzgoje. Sicer ni to novotarija za

močna vrsta narodnih poslancev, ki tvorijo sedaj najmočnejšo stranko v deželnem zboru. Zmagala je plemenita in krasna narodnostna ideja med našim ljudstvom in širca naše lepe Goriške se je dvignil narodni ponos in čisto slovensko navdušenje, katero so hoteli zatreči fanatični novostrujarji. Vsa dežela in posebno inteligentnejši sloji se veselo, ker so premagani vsi priganjači nesrečne Šusteršičeve kranjske politike in zopet smo visoko dvignili lepo geslo »Bog in narod!«

Zadovoljni so vsi slovenski okraji s tem izidom, ker so novi poslanci tudi prav lepo geografično razdeljeni po celi deželi. Izjemo delajo le naša lepa Brda, katera je pa prav gotovo le prst božji oropal ljudskega zastopništva in kazni vsled neznajčajne Obljubkove omahljivosti. Nezvestoba in strankino izdajstvo tega briškega veljaka se je maščevalo v resen opomin vsem neznačajnejšem v slovenski politični borbi. Zato pa kličemo vsem deloželnim in sposobnim našim rodoljubom: »Vsi podajmo si roko v neomahljivi zvezi in zvestobi pod vodstvom naših samostojnih narodnih poslancev v delu za blagor našega naroda! Proč kranjski zdradžbarji in brezdomovinci!«

Bovški in kobariški okraj zastopa Miklavčič, toliminski in cerkljanski Mikuž. Kanalski okraj ima v svojem centru vrlega zastopnika v kanalskem županu Goriup; vipavska dolina ima delavnega Furlanija in pridnega Kovača. Naš sivi Kras s ponosom kaže na svojega dr. Gregorina in priljubljenega Dominika. Naši napredni trgi so ponosni na svojega mladega dr. Podgornika in veleposestniški dr. Gregorčič, Rutar in dr. Franško priskočijo na pomoč onemu delu naše prenovljene dežele, ki bode te najbolj potreboval iz deželne hiše. Nadsvetnik Rutar na gotovo posveiti vso svojo pozornost našim vrlim obmejnim Bricem, ki so mu z malimi izjemami zaupali svoje glasove in zro poleg dr. Gregorčiča v njem svojega zastopnika. Toraj bodite uverjeni tudi Vi vrli obmejni Briči, da ne bote pozabljeni v deželnem zboru!

Še ostali trije »slovenski« poslanci staro- in novostrujarji pa naj opuste ali posuše svojo novo in staro strujo. Strnejo naj se v mogočno narodno strujo — v velotok prave domovinske ljubezni s silnimi valovi, ki potopne v svoje duo to žalostno sovraštvu med lastnimi brati ter visoko planejo s svojo belomodrorudečo zmagujočo zastavo v boj za pravice slovenskega naroda! Naprej za gospodarsko osamosvoilo in politično veljavo goriških Slovencev! Naprej po edino zveličavni narodni struji!

Ameriko; univerza Madison je le moderano izrazila hrepenenje po ozki stiki vseh slojev občine, hrepenenje kakor se je javljalo tudi v velikih Townmeetings starejših novoangleških držav. Sicer to pri nas ni nekaj popolno novega. Javne šole, šolska dvorišča in sploh vsi prosti trgi so vsaj mladini v zdravstven odpočitek in igro, kakor tudi političnim in kulturnim inštitucijam na razpolago. Toda cilji univerze Madison, ki gredo za razmahom in razvitjem notranjih sil komunalnega življenja, prekašajo vse te naše naprave neznanstvo.

Važnost in nujnost tega stremljenja ne tiči toliko v velikih mestih, kakor v malih in za deželo, kjer bi lahko dovelo do mogočnega razmaha gonilnih sil javnega življenja, političnega in socialnega delovanja, narodovega zdravja in narodne kulture.

Za enkrat hočejo spremeniti vsa javna poslopja, mestne dome, šole in šolska dvorišča v zabavno-družabna središča cele občine. Pripravljajo javno biblioteke, parke, kopalnišča, narodna gledališča itd. Istotako delujejo na to, da odprejo sploh vsa občinska in državna poslopja v urah neuporabe prebivalcem za igre in ples,

Tko je stvorio današnjo Srbiju.

Rad »Trezvenosti«.

Prije zasnivanja megljunarnodnog reda guttemplera, čija je loža »Trezvenost« br. 1 bila zasnovana 27. I. 1907. god. u Beogradu, u Srbiji je postojalo još od 1901. godine »Društvo za suzbijanje alkoholikih pića«. Društvo je prirregivalo predavanja, kako u Beogradu, tako u unutrašnjosti Srbije, ali su rezultati tih predavanja bili takvi, da se uskoro cjelokupno društvo eslanjalo na 15—20 članova — pokretača. U početku svoga rada ovo je uspješno djelovalo; izdalo je oko 6 brošura, koje su u nekoliko hiljada rasturene po narodu, izdalo je i list »Trezvenost« 1903. god. i 1904. god. no i pored svega toga, uspeha nije bilo takvog, da bi se i dalje moglo produžiti uspješan rad. Uzroci takvog početničkog neuspješnog rada leže: u općoj nezainteresovanosti u alkoholno pitanje, kako narodne inteligencije, tako i svih ostalih mislećih ljudi iz naroda; u shvaćanju, da je alkoholno pitanje — pitanje sekundarne važnosti; u neobavještenosti, da su svi razlozi, koji govore za alkohol, samo proste predrasude, koje se pred silinom naučnickih razloga raspuknu kao god ono mjehur od sapunjače; u slabim materijalnim sredstvima tadanjih pokretača i u nedostatku jačine organizacije, kao i ljudi, koji će održavati organizaciju.

No sve te nezgode, i ako su se morale prebroditi, jer su neminovne pri svakom početničkom radu, padaju uvogjenjem megljunarnodnog nezavisnog Guttemplerskog Reda. Jačina njegove organizacije, načine širenja propagande i naročita odlika, što on organizuje i mladož, čini te se u Srbiji od osnivanja tog Reda u antialkoholnom pokretu javlja preokret, koji do današnjeg dana daje uspješne nade, da će ideja narodne trezvenosti u Srbiji uhvatiti dubokog korena, stvar koja svakog mislenog i iskrenog Srbina mora obveseliti.

Guttemplerski red je megljunarnodna ustanova. Zasnovan je u Americi još 1860. god. Postoje dva reda: stari i novi. Stari red, koji je jako rasprostranjen u Americi i Engleskoj ima na sebi obilježje klerikalnog misticizma, jer na sjednicama njihovih loža imade slično ložama slobodnog zidarstva, nekih vjerskih obreda. Zbog te svoje osobnine on se je mogao razviti samo kod onih naroda, gdje je moguće održanje karakterističnog obilježja u vidu vjerskih obreda. Naprotiv, nezavisni Guttemplerski red neutralni I. O. G. T. n. (Independent ordre Gout — templer Neutra) ponikao je u Švajcarskoj. Tvorac

za velike narodne veselice in za gimnastične dirke in dvoboje, za koncerte in teatralične uprizoritve.

To gibanje gre še dalje. Hočejo vprijarjati ne samo v javnih parkih, tudi na cesti in trgu v urah, ko popušča splošni promet, narodne veselice, koncerte in ples. Pocestno narodno življenje starega Rima, Jeruzalema, naj bi omlajeno zopet vstalo! Tako je o božiču pred letom pela slavna italijanska pevka na javnem trgu v S. Francisco pred stotisoči broječo množico. Univerza Madison zahteva v enem »Bulletins«, da bi se to moralo sistematično gojiti. Kongres naj določi komisijo, ki bi preštudirala ne samo vse probleme uporabe javnih lokalitet in izdala potrebna zakonita določila, ampak da bi tudi povsod za to zadostno propagirala, da obdrži občinstvo pridobljene pravice. Chicago na pr. ima specialne direktorje za javna igrališča in mestne parke, ki navajajo občinstvo k uporabi teh odpočitku namenjenih torišč, pripravljajo narodne veselice itd.

Delovanje univerze Madison na polju narodne kulture nam odpira vzorne izglede v nove izvirke duševne sreče in telesnega ozdravljenja.

mu je čuveni naučnik Dr. August Forel.

Red je nezavisan od obreda staroga reda, a neutralan je, jer daje ravnopravnost članstva kako muškima, tako i ženskima i ne čini nikakvu razliku u pogledu vjerskih ispovjedanja t. j. pristalica je vjerske tolerancije, što znači, da članom lože može biti i katolik i mojsijevac, i muhamedanac i pravoslavni itd.

Organizacija je izvedena ovako: postoje lože I. II. III. i IV. stepena. Lože prvog stepena zasnivaju se u mjestu, zanata ili profesiji, kad najmanje bude 15 članova. Njihov je zadatak, da ideju narodne trezvenosti šire samo u svom mjestu, zanatu, ili profesiji. Dakle, kao što se vidi pod jela rada najpravičnije je zastupana! Lože drugoga stepena su tzv. »Oblasne lože«, sa zadatkom, da se staraju o radu područnih in loža, kojih mora biti najmanje 6, i o radu na širenju ideje trezvenosti u čitavoj oblasti. Lože trećeg stepena su tzv. »Velike narodnosne lože«, t. j. lože, koje će upravljati pokretom napredovanja trezvenosti u čitavom narodu i loža četvrtog stepena jeste internacionalna loža; ona upravlja pokretom u cijelom svijetu. Njene sekcije su čuveni antialkoholni kongresi, od kojih se četrnajesti po redu drži ove godine u Milanu.

Osim organizacije loža, koje su, kao što se vidi sistematski podjeljene, red zasniva i omladinsku organizaciju, ostavljajući uregjenje tih organizacija potpuno slobodno t. j. one se mogu izvoditi u duhu narodnosti, kojoj pripadaju.

Saznav za ovakvu organizaciju nvaženi voga antialkoholnog pokreta u Srbiji Dr. Jovan Danić, oko koga bijahu sakupljeni oko 20 oduševljenih mlagjih ljudi punih volje i energije, dobija mogućnosti, da se u Beogradu 1907. godine zasnije prva loža prvoga stepena »Trezvenost« br. 1. Iz te lože niču dočnije 1909. god. još dvije i to: »Prosvjeta« br. 2 za nastavničke srednjih škola, učitelje i svećenike, loža »Istina« br. 3 na Univerzitetu za univerzitetsku omladinu. Značaj ovih dviju prinovljenih loža je ogroman: članovi tih loža neumorno su raditi te je Guttemplerski red u Srbiji dobio solidnu osnovu. A kao najbolji dokaz, da su te tri lože bile dostojne svoga poziva, jeste i fakat, što Dr. A. Forel, prilikom svog boravka u Beogradu, polaže puno povjerenje i zasniva oblasnu ložu i mimo uobičajene prakse, da se oblasna loža zasniva tek kad budu 6 prvostepenih loža. Tako dakle 1910. god. imamo u Srbiji i oblasnu ložu sa tri prvostepene lože. No te se godine otvara i bezalkoholni lokal »Zdravljak«, a tako isto pokreće ponovo list »Trezvenost« pod uredništvom vrijednog i oduševljenog borca Dr. Miloša G. Popovića, ljekara.

(Dalje v prilogi.)

Gospodična

z muzikalično izobrazbo

najde takoj

dobro in stalno službo.

Kje, pove upravnništvo.

CENTRAL-BIO

Danes in jutri velezanimiv program.
V nedeljo predpoldan od 10.-12. ure sestanek vseh okoličanov v Bio.

List, uspjesi omladinskih organizacija, koje čine Savez trezvene mladosti, zasnivanje antialkoholnih lokala, izradnja dopisnih karata, brošura i zidnih slika čine rad produktivnim i bilja uskoro se osniva i još 5 loža i to: u Beogradu kot željezičara »Spas« br. 4 u Beloj Palanci, Kragujevcu i Velikoj Plani. Dostignuv osam prvostepeni loža, broj koji je najmanji pa da se može osnovati Velika loža, Oblasna loža, koja je osim pomnutih uspjeha bila pokrenula još jedan list »Saveznik«, kao organ Saveza Trezvene Mladeži, juna mjeseca se pretvara u Veliku ložu. Tako dakle za vrlo kratko vrijeme Srbija dobija treću stepenu ložu, koja joj po organizaciji daje pravo, da se stara o pokretu u cijelom srpskom narodu. Danas Velika loža može zabilježiti skroman uspjeh u vidu 17 prvostepeni loža po raznim mjestima u unutrašnjosti Srbije i 82 organizacije — kola — Saveza Trezvene Mladeži po svima srednjim i stručnim školama u Kraljevini. Broj članova loža iznosi preko 600, a broj članova kola preko 4500.

Svaki član pri stupanju u kolo polaže slijedeću zakletvu:

»Zeći sebi i svojima dobra, obećavam da ne ću piti nikakvo piće, koje opija i koje ubija zdravlje i razara našu sreću. Obećavam da ne ću ni duhan pušiti, koji takodier šteti zdravlje. Obećavam da se neću kockati, ni ružne riječi govoriti.

Najzad obećavam, da ću biti vrljeđan član našeg saveza i da ću se truditi da u nauci budem napredan, da budem dobar drug i poslušan drug.«

Uspjeh, koji ako ništa drugo, a ono bar daje dovoljno nade, da će ideja »Trezvenosti« trajno ostati u srcima našega naroda!

Dodajući tome da se raznim slikama i izložbama iz dana u dan sistematski i lagano širi ideja, što u mnogome doprinose listovi »Trezvenost« i »Saveznik«, možemo još više utvrditi vjeru u ljepšu budućnost trezvenog srpskog naroda, jer je davno još kazano.

»Budućnost pripada trezvenim narodima!...«

Balkan.

Mir in splošna utrujenost vladata povsod. Rumini se vraćajo iz nesrečne ohole Bolgarske, Bolgari sami enako, Srbi in Grki tudi. V Beogradu in Bukureštu, na Cetinju, v Atenah in Solunu se pripravljajo na slavnosten sprejem svojih čet. Pa tudi v Sofiji, ki smatra svoje junake le za zmagovalce.

Bolgarija je z mirom nezadovoljna, ker bi rada imela mnogo, mnogo več, nego je dobila. Skuša iskati krivcev povsodi, le ne doma, kjer so pravi krivci. Bolgarski car obišče našega cesarja. To znači, da se hoče Bolgarija tesneje nasloniti na Avstrijo. Toda po vseh uspehih avstrijske diplomacije je zelo dvomno, da bo to Ferdinandu kaj pomagalo... zlasti še, ker je za Bolgarijo najvažnejše sedaj odrinsko vprašanje, in tam ima svojo besedo Rusija. Če je ona ne izpregovori, ostane Odrin Turkom. Kaj bo z Odrinom, ne ve nihče, sedaj se govori, da ga bodo Turki dali nazaj, potem zopet, da ne. Treba potrpeti. Nikakor pa vzhodno vprašanje še ni rešeno. Ostaja poleg Odrina še ostala Trakija, Dardanele, Kavala; v bolgarski himni še vedno ostanejo besede: »Marš, marš, Carigrad je naš«... in pod Grško in Turčijo živi še po bukureškem miru vedno okrog pol milijona Bolgarov....

Gotovo je pa danes eno: Bukureški mir je definitivni in do nikake revizije ne bo prišlo. Sedaj pride čas dela in priprav za nove boje. Upajmo, da si takrat ne bodo stali več bratje nasproti, marveč ramo ob rami.

Domače vesti.

Osebna vest. Notica v včerajšnji »Edinosti« glede zaroke g. dr. Bogumila Vošnjaka z neko gospodično Cirilo Marušič je mistifikacija.

Prednaznanilo. — Z ozirom na razmere na Goriškem, kjer je samopomoč edina rešitev vsega narodnega življenja, je odbor sestojelč iz predsedstva Goriške Sokolske župe, odbora akad. ferjalnega

društva »Adrija«, več Sokolov in domačih akademikov sklenil prirediti po celem Goriškem dva cvetlična dneva in to 7. in 8. septembra t. l., kojih dobiček gre v prid revnemu goriškemu visokoškolskemu dijaštvu in goriškemu Sokolstvu. — Kako nujno potrebujejo naši akademiki vsestranske denarne podpore, ni treba posebej povdarjati. Le tako, da jih vsi podpiramo, si jih obdržimo in s temo računati na njih koristno delo v prid narodu, ko stopijo v javno življenje. — Vse podrobnejše podatke in načrte o cvetličnih dnevih objavimo pravočasno bodisi po lepkih bodisi po časopisih.

Osebna vest. — Zdravnik g. dr. Ernest Dereani se je vrnil s svojega londonskega potovanja. Uredništvo je prejelo od njega več lepih razglednic, vse z narodnim kolekom. Ni vsak tako zaveden!

Dijaška kuhinja v Gorici naznanja onim dijakom, ki žele hrano v šolskem letu 1913.—14., naj vložijo tozadevne prošnje, katerim je treba priložiti letno izpričevalo ter ubožni list, do 31. avgusta t. l. Prošnje naslovite na predsednika D. K., prof. M. Mastnak-a v Gorici.

Korenitost nemških učenjakov. — Kako zanesljivi so podatki temeljitih nemških znanstvenikov, ki pišejo pri lampi o narodih in deželah, katerih niso nikoli videli, smo se že večkrat prepričali. Lep primer je tudi ta-le: Dr. Oton Behaghel, profesor germanistike na univerzi v Giessenu, je spisal drugače prav dobro knjigo »Geschichte der deutschen Sprache«; predlanskim je izšla že III. izdaja »popravljen« (pri Teubnerju v Strassburgu). Na 17 str. piše: »Vzhodno od Ljubljane, med Kranjem in Tolminom, leži ali je ležal v Soški dolini manjši nemški jezikovni otok, glavna kraja sta Sorica in Nemški Rut; v Sorici je pa nemščina že povsem izmrla.«

Kolikor trditev, toliko zmot: Prvič sta Nemški Rut in Sorica sev.-zahodno od Ljubljane; drugič je napačno, če pravi B., da jezikovni otok še leži in da je izmrla nemščina s a m o v Sorici; njegov vir je morala biti (za Nemški Rut) precej stara knjiga ali spisek, ker je nemščina tudi v N. R. izmrla že zdavnaj. Tretjič ne leži niti Sorica niti N. R. v Soški dolini, marveč prva leži pri izviru Sore (Selšice), ki se izliva v Savo, in N. R. pa leži blizu izvira Koritnice, ki teče v Bačo, pritok Soče. Lahko bi bil pa omenil, da so bili nemški naselniki v obeh krajih tirolski kmetje, ki so pa že precej desetletij popolnoma poslovenjeni; le imena so jim ostala v spomin na njih nemški izvor. I. K.

Bosanski rezervisti pridejo! — Letniki 1906—1909 do odpušeni in se povrnejo v kratkem v domovino. (Letniki 1902—1905 so se vrnilo že maja meseca). 9 mesecev so živeli po bosanskih Brdih in grozili Srbom, — čemu, to ve samo Berchtold. Tako se konča avstrijsko poglavje balkanskega speva.

V hotelu Südbahn se vrši v ponedeljek večer ob 8. uri koncert vojaške godbe. Vstopnina 50 vin.

Mnogi Vipavci so se pritožili v našem uredništvu, da jih pozivlja c. kr. okrajno glavarstvo na odgovor, ker nimajo svoje vinske posode cementirane v teku zadnjih treh let. Prej se ni tako strogo pazilo na to naredbo in res nesmiselno je, da morajo vsi vipavski kmetovalci ali sploh vsi vinorejci iz cele dežele voziti svoje sode v Gorico k c. k. meroizkusnemu uradu. Posoda je tu v Gorici včasih do 14 dni in kmetovalci morajo napraviti radi tega po dve in več voženj v Gorico. To pa stane denar iz izdatne svote se zapravljajo v sedanjih žalostnih dneh, ko je toča pokončala vse upe našega ubogega kmeta. Temu bi c. k. namestništvo prav lahko odpomoglo, le nekoliko dobre volje pri zeleni mizi in prihranilo bi se našemu kmetu vse te nepotrebne šikane ter prihranilo polno narodnega imetja. Zakaj ne bi n. pr. le eden meroizkusni uradnik ne prepotoval vse naše vinorodne vasi s potrebnimi aparati in zmeril tu vse vinske posode? Naznanilo bi se prihod tega meroizkusnega mojstra županstvu, to bi dan merjenja javno razglasilo in poskrbelo, da se spravi vse sodove na določen prostor v vsaki vasi in zadeva bi se uravnala brez posebno velikih stroškov. Naš deželni poslanec Furlani je že pri občnem zboru goriškega kmetijskega društva interpe-

liral vlado in deželni odbor v tem smislu, a do danes ne vidimo še nobenega vspeha, da-si se mu je to zagotovilo od obeh strani po navzočih zastopnikih. Pozivljamo toraj merodajne faktorje, da se to nemudoma ukrene, ker uradi niso za to tukaj, da šikanirajo našega kmeta, pač pa zato, da mu gredo na roko, da ga pouče in pomagajo v potrebi. Na delo torej!

Iz Vogerskega nam poročajo, da je občinsko starešinstvo zaprosilo c. kr. namestništvo, da bi poslalo v njih občino c. kr. meroizkusnega mojstra, ki bi cementiral vso vnsko pesodo v tukajšnji vasi. S tem bi se kmelom prihranilo po dve in več nepotrebni poti v Gorico do meroizkusnega urada, kamor bi morali vsi pripeljati svojo posodo. Ker ima pa sedaj ta c. kr. urad mnogo posla, čakati mora posoda po več dni v Gorici in v mnogih slučajih bi se posoda pokvarila, razrušila itd. Upajmo, da c. kr. namestništvo ugodí tej opravičeni prošnji naših vinogradnikov in pošlje povsod svojega uradnika, da izvrši to delo.

Vipavsko dolino je zadnje dni zadela huda nesreča. Velika toča je pokončala mnoge lepe vinograde in oškodovanci so potrebni nujne pomoči. Pozivljamo torej vlado, deželo in naše državne poslance, da se pobrigajo za to zadevo in eskrbe potrebno državno in deželno potrebo.

Slovenska Čitalnica in kolesarsko društvo »Vrtojba« v Vrtojbi priredita jutri, 17. avgusta, javno tombolo z dvema dobitkoma: I. 100 K II. 200 K. Pred in po tomboli se vrši ples v venčkih. Začetek tombole ob 6 uri zvečer. Srečke se prodajajo po 40 v kos. K obilni udeležbi vabita združena odbora.

Kolesarsko društvo »Danica« v Gorici priredi 7. septembra t. l. veselico združeno z igro »Srčna dama« in »Popolna žena«, pri kateri bo sodeloval pevski odsek »Sokola« iz Podgorca. Pri veselici in plesu bo svirala sokolska godba iz Prvačine. Goriški Slovenci, udeležite se isti dan v obilnem številu gornje veselice.

Zopet toča. — Včeraj je potokla po Šempetru in Vrtojbi baje vse pridelke. Tudi iz Ljubljane se nam poroča, da so coprnice tudi tam znorele.

CENTRAL BIO nudi nam tudi danes soboto, jutri nedeljo in ponedeljek krasen užitek s dovršenimi filmi svetovno slovite tvrdke Pathe Frères iz Pariza. V soboto dne 23. t. m. predstavljala se bode zrakoplovna tekma v Aspernu pri Dunaju. Pri tej tekmi prisoten je tudi cesar, vsi nadvojvodi in vojvodi kakor tudi vsa dunajska aristokracija. Omenjeni film zanimal ves moderni svet in se sme nadjati, da bode tudi goriško občinstvo našlo zanimanje za to delo. Vodstvo podjetja preskrbelo je tudi velezanimivo delo: »Bitka med Srbi in Bolgari pri Bregalnici«, v kateri so bili Bolgari premagani. Tudi ta film bode vzbudil vsestransko zanimanje tako med meščani kakor okoljani.

Naznanilo. — Cenjene odjemalce Pfaffovih šivalnih strojev uljudno obveščamo, da pride koncem tega meseca iz tovarne Kaiserslautern v Gorico učiteljica za umetno vezenje. Ista br. cenj. odjemalce nekaj dni na razpolož. Oglasiti se je radi poduka pri g. Jos. Dekleva, Gorica, Via Municipio št. 1.

Priporoča se, pod novim vodstvom, na novo urejeni hotel »Pri Zlatem Jelenu.« Istotam se sprejemajo abonenti po dogovoru po zelo nizkih cenah.

Domača politika.

Volitve v italijansko veleposestvo razburjajo italijansko javnost. Baje so se vršile nepravilnosti, češ, da je vladni komisar arogiral sebi vse pravice komisije, potem ko so klerikalni njeni člani odstopili radi liberalne zmage (pri volitvah v komisijo). Morda je kaj na stvari resnično, gotovo pa je, da kamoraši le pretiravajo in se hrupijo, ker so ob dosedanjo nadvlado. Naše mnenje je, da bi bilo mnogo boljše, če bi res vladi ne bilo treba izvrševati presije na volilce in vpisovati cerkve, — saj se orožje lahko kedaj obrne. Toda za to je sedaj prepozno; prihodnjč ho pač treba izposlovati povsodi in vsekdar čiste volitve brez vsakeršne pomoči od zunaj in poprej upropastiti kamoro v mestu, — če se dotlej razmerja ne izpremenie. To je pa vse zvonjenje po toči in, — kakor rečeno, cela stvar ni tako huda, kakor bi jo

rad Corriere naslikal. Izgovori so pač dobri, če jih tudi pes na repu prinese.

Corriere je bil zaplenjen 8. avgusta in potem takoj zopet 12. avg. Preveč se je bratec ustil, ustil! Naj se potolaži, saj je zopet Valerio za župana v sorella Trieste!

Strašno reven mora biti Corrierov konsorcij, da si ne more kupiti tistih par j. č, š, ž itd. za slovenska imena. Tako zopet piše nam. Pregelj — Pregely. Bog daj norcem pamet!

»Slovenec« piše o novoizvoljenem deželnem zboru goriškem in nekaj sklepa iz besed našega zadnjega uvodnika. Ne pove pa, da je čisto navadno ponatisnil iz »Soče« sestavo deželnega zbora, imena in naslove posameznih poslancev, statistiko itd. Spodobni časnikiarji povedo vir, če kaj ponatisnejo!

Slovenski deželnozborski poslanci so imeli v četrtek v Gorici posvetovanje; sklepi ostanejo tajni.

Narodna obramba.

O priliki poroke g. Evgena Kocjančič iz Zalibrega z gospico Benedikto Radikon iz Podsabotina dne 9. t. m. nabralo se je med veselimi svati za družbo sv. Cirila in Metoda znesek 21 K. Denar se je izročil briski podružnici.

Cezsoča. — Dne 17. t. m. ob 5. uri popoldne priredimo svojo veselico na obširnem vrtu g. e R. Vulč z zanimivim vsprejemom. Vstopnina: Sedeži 60 h, stojšče 30 v. Morebitni dobiček je namenjen naši prekornisti družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani in novoustanovljajočemu izobraževalnemu društvu. Vse naše dobromisleče domačine in sosede vabimo k mnogobrojni udeležbi. — Cezsoška mladina.

DOPISI.

Iz Gradeža. — (Razno). Število gostov, ki so letos bivali oziroma še bivajo v Gradežu, je narastlo na 15.000. Prihajajo pa še vedno. Če bo ta mesec še kaj lepega vremena, se potegne število kopalščnikov v Gradežu letos na 16.000. Dostojle je izkazovala kopalšiška uprava največ gostov po 12.000 na leto, letos pa se je število tako visoko dvignilo. Vidi se, kako slovi ta slednji košček naše dežele ob morju. Naš goriški »ostriger«, ki po leti vozi ljudi iz Gradeža v Barbano ali »ajne stunde spasičen in mare«, na svoji »jahti« s ponosnim imenom »Miramar« ni je najmanj že desetkrat povedal, da odkar slovi Gradež, »mai tanta gente«... Zato pa se tudi zrcali zadovoljnost na obrazih Gradežanov, hoteli in restavrantje in kavarne delajo dobre kupčije, oddajalci sob so nabrali lepe denarje, ves Gradž služi in je vesel. Letošnja sezona bo pomagala menda v obilni meri onim, ki imajo mnogo denarja investiranega v Gradežu in v deželno hipotečno banko v Gorici, kjer so v knjigah strani Gradeža nemalo težke, poteeče menda letos tudi precej tisočakov nazaj. — Prihodnje leto zgradijo potrebni »kopalščni dom« in potrejo tudi leseno stavbišče s kabinami, katero v sedanjih svoji kakovosti naravnost kvari drugače lep utis brega. — Vreme je izpremenljivo. Prideta dva krasna dneva, mirno je, tiho, solnce greje; kar se obrne, pooblači se, burja zapihna, dež, pa boži z gorkega peska v kavarno ali pa v »Biertunnel«. — Sedaj je v Gradežu del godbe bosanskega polka iz Trsta; ti češki Turki s fesi prav dobro tičejo v pisano gradežsko življenje. Godba igra zvečer ali v luči v kavarni Riviere, oziroma hotel Grignaschi, ali pa v kavarni »Secession«, pred par dnevi pa smo imeli zvečer likratu koncert v luči, kjer je svirala godba bosanskega polka, v »Secession« pa godba c. in kr. mornarice iz Pulje. Tu in tam polno občinstva. Poleg tega imamo še v »Cercle des Etrangers« svoje svirače. Mamljive godbe torej ne manjka.

Med kopalščniki se opazi pravzaprav najbolj Čeha. Čeh je temperamenten, živahen, povsodi se ga sliši. Najbolj pokonci nosi glavo seveda Nemeec, Poljak je miren kavalir, Lah žlobudra, Slovenec pa navadno boječ, kakor da bi ne smel v tako gosposko kopalšišče. Oger se drži bolj ob strani in občuje skoro le z Ogri. Prisedli so k moji mizi v gostilni Oger in dve Ogrki. On in ona, mlada, ogrski tip, tretja je imela nemški obraz in govorila tudi izborna nemško. Igen, kerem, ember, ušesa

so me bolela ogrščine in drugi dan sem jih moral v močju prav dobro izprati; nič nisem razumel, nekaj pa vendar. Menili so se o plešah in mladi Oger je pomizno privzdignil belo kapo in pokazalo se je njegovo »visoko čelo«. Tako-le v kopalščih, ko so ljudje iz vseh vetrov skupaj, se vidi, koliko je moških plešastih: starih, v srednji starosti, mladih. Rekel bi, da polovica navzočih moških je plešastih. In sredstva proti pleši ni. — Ker že govorim o pleši, mi stoji pred očmi mlad plešasti nemški zapeljivec. Miada lepa nemška gospodična je prisledla k moji mizi, bila je v družbi mladega čednega pa plešastega kavalirja, tip zapeljivca deklet. Očeta njenega je spravil domov, njó pa v gostilno na ribe. Tako sladko je govoril kot bi rožice sadil, zraven pa je nalival v kozarce njej vino: sedaj refoško, sedaj belo, sedaj neko rdeče izbrano vino iz majhne steklenice. Govoril je in govoril, obraz jej je žarel veselja in usiheno vino se je je prijemalo. »Ach, wenn meine Mama da wär« je vskljknila (potem bi jih požegnala); na to: »ich hab' Angst«, bala se je, da ne bo mogla vstati s stolice, ker pije močno vino: poskusila je, če more vstati in vstala je. »Es geht noch«, je rekla in pila naprej. Kavalir je rekel v pogovoru, da ... v Gradežu ni tako nevarno. Warum sagen Sie das? V zadregi je bil, počasi pa jej vendar pošepnil nekaj na uho, nasmehnila se je in zadrega je bila rešena. Dobila je od njega nalogo, še isti večer povabiti očeta na dobro vino in v kavarno v slovo, ker je drugi dan imela oditi. Šla sta iz gostilne ... »Drugi dan sem gledal v luki, kako sta ginljivo slovo jemala in, nemški plešec kar ni mogel nehati mahati z robcem, ko je plul »Timaro« po kanalu. »Ach, wenn meine Mama da wäre!« — Drugi dan sem ga videl dvoriti z vso unemo mladi elegantni dami. — Oprat se je prišel v Jadransko morje tudi Abraham iz Galicije. Na pesku sem sedel in bral, — kar slišim za sabo: »Guten Tag, entschuldigen Sie« ... Abraham iz Galicije me je začel intervjuvati: hotel je vedeti, kje se pravzaprav nahaja, v kateri deželi, izpraveval o prebivalstvu, na to pa je hitro smuknil na gospodarsko polje, koliko procentov se plačuje na vloženi kapital, koliko za posojila, kakšni denarni zavodi so v deželi, vse davke je hotel vedeti itd. Govorila sva o denarju, da ga je bilo okoli nahu kot peska. Ali pred nedležnim židovcem sem kmalu pobegnil.

V nedeljo so prodajala nežna dekleta cvetlice v korist otroškega azila v Gradežu, zvečer je bila prireditev v ta namen. — Končno moram povedati še, da je slavni bumburubumbum cirkus Zavatta zapustil Gradež. Tiste čunje so vrgli v neko ribiško barko, konjiček-jetkovec in pesuhec, ki sta s »klovnom« vred tvorila cirkus, so vzeli ginljivo slovo ter se izročili valovom Jadranskega morja

Gladbeck na Vestfalskem. — Slovenci so tu ustanovili društvo za obrano rudarjev proti nezgodam in za plačevanje penzijske rente, in to za celi veliki Vestfalski in poreski industrijski okraj. Letnina znaša 650 Mk. — Pozdravljamo prav iz srca ta korak rojakov v tujini. — Značilno pa je, da nam je rojak, ki je poslal to poročilo, poslal dopis v (še precej dobri) nemščini. Znak, da se naši ljudje v tujini, dčasi, pa gotovo ponemčijo in odnarde, — ker ni slovenskih šol in drugih stikov z domovino. Zavest domačnosti je ostala, vse drugo se pa izgublja. In otroci — ti so že Nemci.

Iz kobariškega okraja.

Iz Kobarida. — Dne 6. t. m. je ob hudem viharju treščilo v Jurčevo hišo v vasi Krn. Strela je uždala hišo, ki je do tal pogorela. Zgorelo je vse blago in 120 K gotovega denarja; rešiti se ni dalo ničesar. Zgorel je tudi Jurčev in Pomolov hlev. Človeških žrtev ni. Jurec je zavarovan za malenkostno vsoto 1200 K; Pomol ni zavarovan. — Naslednjega dne je treščilo v »stan« planine na Polju za Krnom. Zgorela je vsa oprava, mlečni izdelki in sploh vse, kar je bilo v njem. Po srečnem naključju ni onega večera nikdo v stanu (staji) spal. Škoda se cení nad 5.000 K. Pozivljamo naše poslance, da izposlušajo nesrečnikom kako podporo.

Iz tolminskega okraja.

Iz Sv. Lucije. — Pretečeni teden se je igral 4 letni deček gostilničarja Ivana Krajnika na postaji z užgalicami. Oblekal se mu vnaše, kar mu je prizadajalo smrtonosne opekline. Naslednjega dne je deček podlegel strašnim bolečinam. Stariši, pazite na svoje otroke!

Iz goriške okolice.

V Standrežu se vrši dne 7. sept. tombola, ki jo priredi »Bralno in pevsko društvo v Standrežu«. Naprošajo se že sedaj druga narodna društva, da vzamejo to na znanje. Občinstvo opozarjamo že danes na to prireditev znanega nam društva. Prihodnjič kaj več o tem!

Gospodarske vesti.

C. kr. ravnateljstvo državne železnice v Trstu je zavrnilo prošnjo z dne 29. aprila 1913 za povečanje tovarnega skladišča na postaji v Plavet. To v znanje vsem posestnikom iz Plavi in Brd, na kojih željo je bila priložna vložena.

Na deželni gospodinjski šoli v Šmihelu pri Novemestu, ki je v zvezi s kmetijsko šolo na Grmu in ki stoji pod vodstvom šolskih sester De Notre Dame se prične novo šolsko leto z mesecem oktobrom. Šola traja od oktobra do konca julija. Pouk je brezplačen. Notranje gojenke stanujejo v zavodu in plačujejo za hrano, stanovanje, kurjavo, svečavo in perilo po 30 K na mesec. Za hčere kranjskih posestnikov se dobe ustanove po 15 K na mesec. Prošnje za sprejem in za deželne ustanove je vložiti do 1. septembra t. l. na vodstvo deželne gospodinjске šole v Šmihelu p. Kandija.

Gradnja ceste Argar-Bate se je pričela v ponedeljek 11. t. m. s cerkveno slavnostjo. Iz cele Banjske planote se ni udeležil nobeden tega važnega dogodka. Po planoti imeli bodo letos zopet slabo letino, in vsi bodo šli iz potrebe na delo h cesti, zaradi tega pa bo cesta gotovo dovršena pred določenim časom. Po končani gradnji do Bat in od druge strani do Kala razpisala se boče takoj nova dražba za ostale dčbe te ceste, t. j. Bate, Lokva, Banjšica, Vrh Avž, Kal.

Notica. — Povodom razširjenja postaje Podmelec v km 111.1/7 na progi Št. Vid ob Glini-Trst se zvršijo prstena in skalna, zidna in postranska dela. Tozadnevna gradbena dela se oddajo ponudbenim potom proti enotnim cenam in naknadni izmeri. Ponudbe so vložiti najkasneje do 30. avgusta 1913 pri c. kr. ravnateljstvu državne železnice v Trstu. Podrobni podatki so razvidni iz ene prihodnjih številk listov: »Osservatore Triestino« in »Laibacher Zeitung« ter se izvedo pri oddelku III. c. kr. ravnateljstva državne železnice v Trstu.

Na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole je pettedenski nadaljevalni kmetijski tečaj za ljudsko-šolske učitelje. Ustanovilo ga je c. kr. poljedelsko ministerstvo z namenom, da bi razširilo med našim ljudstvom večjo kmetijsko strokovno izobrazbo s tako imenovanimi kmetijsko-nadaljevalnimi tečaji za ljudski šoli odrastle kmetijske mladeniče.

Tečaj vodi ravnatelj kmetijske šole Štrekelj, ki tudi predava razne panoge praktičnega kmetijstva. Z njim pridno sodeluje agr. inženjer Anton Podgornik, po nekoliko ur so poučevali oziroma predavali tudi živinovozdravniki Peberaj, solkanski rojak, o živinovozdravnstvu, deželni sadjarski nadzornik kranjski Martin Humeč iz Ljubljane o pedagogiki kmetijskega pouka in posojilniški ravnatelj Svitoslav Premrou o zadrugištvu in posojilništvu.

To so res lepa praktična predavanja, ki oborože naše učiteljstvo s strokovnim znanjem, da bo njegovo delo med našim kmetijskim narodom čim plodonosnejše. Tečaj obiskuje 25 učiteljev iz Goriškega in Istre ter tudi trije c. kr. profesorji. Učitelji imajo vso hranó na kmetijski šoli, kjer je istočasno kmetijski tečaj. Tako se združuje koristno s potrebnim.

Sokolski vestnik.

Prihodnja seja župnega predsedstva Gš. S. Ž. se vrši v ponedeljek 18. t. m. ob 8 1/2 uri zvečer v župni sobi. Iste naj se udeležijo za gotovo vsi člani predsedstva. Na dnevnem redu so poročila vseh funkcionarjev, rešitev važnih dopisov Ž. S. S. Ž. in župnih društev ter določitev delovnega programa za prihodnjo zimsko dobo. Starosta.

Predsedstvo Gš. S. Ž. pozivlja društva Miren, Bilje, Prvačina, Brje, Selo, Osek, Dobrovo in Solkan, da tudi ona prirede v tem letu javne telovadne nastope in s tem pokažejo, da delujejo in ne ostajajo za drugimi društvi. Javni nastop je po možnosti izpopolniti s pevskim ali gledališkim programom. Vsaj toliko se lahko zahteva od odbora vsakega sokolskega društva. Draštvene prireditve, ako lepo uspevajo, so privlačna sila za one, ki ne vstopijo v sokolske vrste. Vse premalo se množi število članstva v naših društvih. Vzrok temu so premalo delavni odbori. — Poslovno leto je kmalu pri koncu in odbori so odgovorni ne samo društvu, župi in zvezi, ampak vsemu Sokolstvu za neuspelje in občna sodba ne izostane. Toliko v vsestransko vpoštevanje. —

Razne vesti.

August Bebel †. — Nemško socialno demokracijo je zadela velika izguba: Umril je po Lassallu največji njen vodja August Bebel, nositelj 50 let strankine zgodovine in njen vodja od malih začetkov do velike stranke s 4 milijoni volilcev, z velikansko strokovno in politično organizacijo, z velikanskim tiskom in vplivom. Pokojnik je bil znan širom sveta kot politik in socialistični pisatelj. — Z njegovo smrtjo konča heroična doba nemške socialne demokracije, ki je z njim izgubila osebnost velike moralne moči. Pokojnika se simpatično spominjajo vsi listi, ne le socialistični in napredni, marveč tudi najbolj konservativni in klerikalni, kar dokazuje veliko spoštovanje, ki sta jo občutila pred njim prijatelj in nasprotnik.

Koroški Slovenci zmagujejo. — Pri občinskih volitvah v Škoficah v vrbskem okraju so sijajno zmagali Slovenci.

Kongres zrakoplovcov se je vršil v Schevingnu. Charles Weydan, ki je dobil mednarodno darilo za zrakoplovec leta 1911., je med drugim omenjal, da hitrostni rekord 200 km na uro ima že jako pogojno vrednost. Zrakoplovec pri taki hitrosti ne more voditi sigurno aparat in nemogoče mu je, srečno priti na tla pri takem tempu. Dober motor izpolni povsem svoj namen, ako garantira na uro hitrost 70 km, pri čemur ostane zrakoplovec vedno gospodar aparata. Na kongresu je bil stavljen tudi predlog za omejevanje licenc na zdravstveno in telesno sposobne letalce. Človek, katerega telesna konstitucija ne more prenašati velikih štrapac letanja po zraku, naj ne dobi dovoljenja za vodstvo zrakoplovnega aparata.

Petarda v plesni dvorani. — Iz Vidma v Italiji poročajo, da je bil v Batocletti v kraju Carrara ples, na katerem je bilo 70 parov. Med plesom se kar na krat nastala velika detonacija. Med plesalci in plesalkami je nastala velika panika, vse je hitelo ven iz dvorane, pri čemur je ponesrečilo nekaj oseb. Neka 19 letna gospodična je težko ranjena. Preiskava radi detonacije je dognala, da je bilo pri vabilu na ples prezrtih več oseb, ki so bile drugače vabljene. Te osebe so se maščevale s tem, da so vrgle petardo v dvorano.

Delavsko gibanje v Rusiji. — Delavci v Rusiji se pridno organizirajo ali tudi policija je pridna v zatiranju delavskih organizacij. V Moskvi je policija udrla v stanovanje tajnika delavskega društva »Solidarnost«, aretirala 57 oseb in zapolnila razne spise. Na to je šla policija še po blagajnika društva in je tudi tega aretirala.

Pater Palič. — Patra Paliča, katerega so bili črnogorski vojaki ubili in radi katerega je bilo nastalo toliko krivih vesti, so ekshumirali in ga siovesno pokopali v Zembi na frančiškanskem pokopališču. Navzoč je bil pri pogrebu tudi zastopnik črnogorske vlade. Na jesen postavijo Paliču tudi spominski križ na grob, tako je dogovorjeno med Avstrijo in Črnogoro in potem bo Palič menda v miru počival.

Odlikovanje in priznanja oficirjem, ki so v času krize služili ob meji. — Naredbeni list priobči 18. t. m. večje število odlikovanj in priznanj za oficirje onih polkov, ki so bili v času krize ob meji. Odlikovani bodo tudi rezervni častniki, ki so služili čez čas in opravljali s posebno vneto težko službo.

Gledališka predstava o priliki kongresa narodnih strokovnih organizacij v Ljubljani. — V nedeljo, dne 17. avgusta t. l. ob 1/3 uri popoldan prirede igralci ljubljanskega slov. dež. gledališča nalašč za posetnike kongresa iz Primorskega in Goriškega gledališko predstavo na prostem. Tik pri parkhotelu »Tivoli« se prvič pod milim nebom vprizori Branislava Nušiča srbska zgodovinska slika izza robovanja srbskega plemena pod turškim nasilstvom »Knez Šemberijski«. Predstava bo trajala blizu poldrugo uro, tako da se morejo vsi gledalci vdeležiti velike veselice, ki jo ljubljanske dame prirede na čast vdeležencem kongresa na vrtu »Narodnega doma«. Parkhotel »Tivoli« je od »Narodnega doma« oddaljen samo 7 minut. Vstopnina h gledališki vprizoritvi na prostem znaša za rezervirani sedež 2 K, za stol 1 K, za sedež na klopih ostalih vrst 40 v, passepartoutkarte veljajo po 20 v. Cene so tako skromne, da se more vprizoritve vdeležiti vsakdo. Čisti dohodek se razdeli med ljubljanske slov. gledališke igralce, ki so že poldrugí mesec brez dohodkov in brez kruha.

Priseljevanje v Kanado. — V zadnjih 12 letih se je priselilo v Kanado 2.118.712 ljudi. Iz Anglije in Združenih Držav 1.575.308, iz ostale Evrope 543.404, od tega je 214.421 Slovanov. To je desetina celega kanadskega priseljevanja. Tudi sicer se kanadsko gospodarstvo sila razvija na račun Evrope, in med tem na račun Slovanov. Tudi Slovenci so se pričeli zadnji čas zanimati za Kanado, namesto da bi ostajali doma in tu bili podjetnejši.

Človeške žrtve v drugi balkanski vojni. — Človeške izgube v drugi balkanski vojni so strahotne. Kolikor je mogoče doslej dognati, je izgubila srbska severna armada 5000 do 6000 mož, glavna srbska armada 25.000 mož v bitkah, razentega je več tisoč mož podavila kolera. Grki so izgubili 16 do 18 tisoč mož. Vse večje so izgube Bolgarov. V prvi polovici meseca julija so odpasali v bolnišnice okolo 30.000 ranjenih bolgarskih vojakov. 12 do 15.000 mož je padlo v bitki ob Bregalnici in armada generala Ivanova je izgubila v bitkah z Grki približno 20.000 mož, poleg tega so ujeli Grki 8000 vojakov. Skupne bolgarske izgube — ranjenci in mrtvi — znašajo naimanj 80.000 mož, srbske in grške od 50 do 60.000 mož. Črnogorske žete, približno 12.000 mož, ki so se bojevale s Srbi, imajo 10 odstotkov izgub. — Vojne »pomlajajo« narode!

(Dalje na peti strani.)

ODLIKOVANO MIZARSTVO

: z električnim mehaničnim obratom :
ANT. ČERNIGOJ
Gorica, Tržaška cesta št. 18.

Izdeluje: vsa stavbena dela, okna, vrata, podove.
Zaloga pohištva omare, mise, postelje, stolice, okvirje, blazine in šuste.
Zaloga: Strugarskih in rezbarskih izdelkov.

Steckenpferd

lilijno mlečnato milo

od trdke Bergmann & Co., Tetschen na Labi

ostane neizogljivo prej in slej v svoji utinkovitosti proti pegam in je nezogljivo potrebno za umno negovanje kože in lepote. To sprilježno priznava pisma, ki nam dohajajo vsak dan. Dobiva se po 80 vin. v lekarnah, mirodilnicah in trgovinah s parfumi. Ravno tako izkjučna je lilijna krema »Manera«, ki ohrani damam čudovito nežne roke. Dobiva se v tubah po 20 vin. poroč.

Program novozelandske vlade. — Novozelandska vlada je pred kratkim razvila v prestolnem govoru program, ki gre daleč preko socialnih in demokratičnih priprav, ki so bile kdaj predlagane iz vladne mize v Evropi. Na prvem mestu programa je poddržavljenje železne industrije in pridobivanje olja; zemlja in posest bo prešla potem povišanju progresivnega zemeljskega danka še v večji meri kot dosedaj iz rok velikih posestnikov v državnine.

Tudi končni ostanek šolnine bo odpravljen in pouk bo iz ljudske šole do univerze brezplačen.

Zahteva do državne starostne rente, ki je bila zvezana s dosegom 65. leta, bo omogočena sedaj v kolikor prihajajo žene v poštev že pri 60. letu, vdove celo pri 55.

Liberalna vlada je bila prisiljena k tem radikalnim predlogom vsled izpada zadnjih parlamentarnih volitev, ki so ji dale približno enako moč kot konservativni opoziciji in s tem — četudi po številu šibkejši — odločilno vlogo socialistični stranki. Da bi si zagotovila njeno pomoč, je prevzela radikalna stranka te dalekosežne zahteve v lasten program.

Analfabeti (nepismeni) v Avstriji. — Najmanjši odstotek nepismenih ljudi v Avstriji imajo Čehi, 426%. Nemci imajo že 633% Italijani celo 1644%. Slovenci imajo analfabetov nekoliko manj nego četrtino, 2388%, kar je že nekaj ogromnega. Vsak črti Slovenec ne zna čitat in pisat! Kako težak je potem napredek, ne li splošno kulturni, marveč tudi gospodarski! Poljakom se godi še slabše, oni imajo analfabetov 4082%, Hrvati pa (Istra, Dalmacija) celih 74%, t. j. tri četrt vsega naroda, in Rusini 76%! V prosluli »kulturni« in »viteški« Ogrski so razmere še slabše. — Jugoslovane čaka še mnogo dela!

Književnost.

Bolgarska slovnica za Slovence s čitanko in slovensko-bolgarskimi razgovori, sestavil prof. Anton Bezenšek v Sofiji. Cena K 1'40 = lev. 1'50.

Te dni je izšla slovnica bolgarskega jezika, s katero bo ustrezno onim Slovincem, kateri se žele seznaniti z bratskim jezikom teoretično ali praktično: v prvo svrhu služi slovniški del, v drugo pa bolgarska čitanka (s slovenskim pojasnilom) ter slovensko-bolgarski razgovori. Slovnica je sestavljena na kratko, kakoršna zadostuje Slovincu, kajti oba jezika — bolgarski in slovenski — sta si jako sorodna po koreno- in glasoslovju kakor tudi po naglasu. Zato je pisatelj precej v početku slovnice obrnil pozornost na to sorodstvo in pojasnil odnose bolgarsčine k slovenščini. Že l. 1872 se je rajni slovenski pisatelj Božidar Raič, v knjigi »Slovanstvo«, katero je izdala »Matica Slovenska«, izrazil tako-le: »Najsorodnejše narečje nekdanji bolgarsčini se javlja mila in krasna naša slovenščina.« Zanimivo je torej za vsakega izobraženega Slovenca, upoznati se s tim »najsorodnejšim narečjem«, a koristno je posebno za učečo se mladino, da se uči poleg srbo-hrvaščine tudi bolgarsčine in da se seznanj z lepo bolg. književnostjo, posebno sedaj, ko se je začela nova doba na Balkanu. Mnogim Slovincem pa je potrebno priučiti se bolgarskega jezika zaradi tega, da bi mogli ustno in pismeno občevati s

svojimi brati na jugu, katerih je nad 5¹/₂ milijonov. Bolgarska država je velika, a slabo naseljena: na en km² spada samo po 44 prebivalcev. V Bolgariji se bode potrebovalo znatno število tehnikov, posebno zemljemercev, kateri morajo biti popolnoma zmožni dotičnega jezika; isto velja za zdravnike, bančne uradnike, a tudi za trgovce, rokodelce in poljedelce, kateri bi se nameravali naseliti na Bolgarskem, oziroma bi želeli nastopiti kako državno ali zasebno službo. Slovnica je sestavljena tako, da poleg teoretičnega gradiva obsega mnogo primerov in obširnih vaj. A posebno prednost daje knjigi to, da je postavljen v bolgarskih besedah naglas, ako se ta razločuje od naglasa v dotičnih slovenskih besedah; seveda so tudi naglašene in predstavljene vse one bolgarske besede, kakoršnih ni v slovenščini. Kratka čitanka, pridjana slovnici, obsega zanimive spise, kateri se tičejo zemljepisa, zgodovine in državnega ustrojstva Bolgarije in Balkana. Potem sledi slovensko-bolgarski razgovori za razne potrebe v javnem občevanju, da more ž njimi izhajati vsak Slovenec, ki pride z Bolgarijo v dotiko. Na kraju so pa priložene rokopisne tablice za vaje v čitanju in pisanju cirilice. Torej se nahaja v knjigi na kratko vse, kar je potrebno za priučenje bolgarsčine. Knjiga obsega blizu 5 tiskanih pol velike osmerke. Tisek je čist in jasen, papir fin, tako da se more knjiga ne samo po vsebini, nego tudi po obliki vsakemu prikupiti. Razmerno z dragim tiskom (cirilica in latinica sporedno) je cena nizka. Za poštino se mora priložiti 15 stotink torej skupaj frank 1'65. Naročila sprejema pisatelj A. Bezenšek v Sofiji. (Denar se lahko pošlje na njegov naslov po mednarodni poštni nakaznici.) Knjiga je na prodaj tudi v slovenskih knjigarnah v Ljubljani, Trstu, Gorici, Celju, Mariboru in dr.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici. Tiska: »Goriška Tiskarna« A. Gabrček (odgov. J. Fabčič). Zaloga: Družba za izdajanje listov »Soča« in »Primorac«.

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 60 vin. Ako je oglaš obsežnejši se računa za vsako besedo 3 vin. **Najpripravnejše inseriranje za trgovce in obrtnike.** Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na delih (in celo v mestu) ni bilo na pozna, ker niso imeli se inserirajo. Škoda ni majhna.

Na prodaj je več vinskih sodov rabljenih od 2-30 hektolitrov. — Natančneje se izve pri Vincencu Mervič, sodarju v št. Mihelu, p. Šempas.

Na prodaj ima lepo, težko kravo s teletom Jakob Torkar, posestnik in trgovec v Podbrdu.

NAJBOLJŠA STREHA / SEDANJOŠTI
Firmit - KRILJEVEC

Asbestni cementni skriljevec Firmit je utrneten kamen najbolje vrste

FIRMITOVE TOVARNE ZADR. ZOD
WEIßENBACH OB TRIESTINGI
/PODNEJE AVTRIJSKO GORIC/
ZASTOP/TVO IN ZALOGA
G. GREGORIČ - GORICA DZK A ULICA 7/II

Glavna zaloga
Palma podpetnikov
A. Drufovka
Gorica, Raštelj 3.
Zaloga usnja.

Moll-ov Seidlitz-prašek
je za na želodcu trpeče neprokoljivo sredstvo katero ima prednost pred vsemi drugimi dražilnimi čistil. kroglicami in grenčicami.
Cena orig. škatlje K 2 —
Pomarečanje se sodnijsko zasleduje.

Mollo-vo Franc, žganje in sol
za ribanje života — Bolečino olajšuje in o. resajočo zdravilno sredstvo proti trganju in prehlajenju vsake vrste.
Orig. steklenica K 2 —
Na prodaj po vseh lekarnah in mirodilnicah. Glavna lekarna A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, Dunaj, Tuchlauben 9.
Zaloga v Gorici v lekarni: A. Gironcoli, G. Cristofolotti.

IZIDOR NANUT
autorizovana staubena tvrdka
v Gorici
ulica Adelaide Ristori št. 5

se priporočata p. n. občinstvu za vsa stavbena dela. Izdelujeta vsakovrstne načrte, proračune in kolavdacije po najnižjih cenah.

Sode

v veliki množini
iz slavonskega in domačega bukovega in hrastovega lesa izdeluje in prodaja sodarska zadruga v Tacnu, pošta št. Vid nad Ljubljano, postaja Vižmarje.

Sodi so v skladiščih v velikosti od 60 lt. do 100 hektl. po jako nizkih cenah.
Za vse od nas poslano blago se jamči.
Dogovori pismeno po našem ceniku.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje
Dr. I. Eržen
GORICA
Jos. Verdi tekališče št. 37.

Umetne zobe, zlato zobovje, zlate krone, zlate mostove, zobe na kaučukove plošče, uravnavanje krivo stoječih zob. Plombe vsake vrste.

Ordinira v svojem ateljeju
od 9. ure dop. do 5. ure pop.

Kemična tvornica Traiskirchen pri Dunaju
LIEBLEIN & Co
Cementna malta, beton, apnena malta napravi neprodorno za vodo samo.

STEARIT (obl. zavarovano).
Najidealnejše sredstvo za osušenje vseh vrst in za zadržanje tople vlažnosti.
Nepremočljive fasade z apneno malto. Malta zmešana s Stearitom ima 50-100% večjo trdnost kakor druge primese. (Uradno preizkušeno).
Edina prodaja in zastopstvo:
F. P. Vidic & Kemp. — Ljubljana.

Sante Busolini
trgovec z jedilnim blagom v Gorici naznanja slav, občinstvu, da je preselil svojo trgovino iz dosedanjih prostorov na Kornu št. 13

v ulico sv. Antona št. 2
tik trgovine g. lg. Saunig.

V novih prostorih bo postregel slav, občinstvu z najboljšim blagom, nizkimi cenami in dobro postrežbo. — Istotako tudi v svoji

podružnici v Solkanu št. 311.
Obenem priporoča svojo apnenico v Solkanu. Cenj. naročila se sprejema v trgovini v ulici sv. Antona št. 2 in se izvršujejo točno.

Letovišče
Bohinjska - Bistrica
Bohinjsko-jezero

v Triglavskem pogorju, na progi državne železnice Ture-Adrija, 1 1/2 ure oddaljen od Gorice. **Alpska klima**, izborna voda, ugodne zveze za zlete in gorske ture. Stanovanja v gostilnah, vilah in privatnih hišah. — Zmerne cene. —
Prošpekte in informacije:
Prometno društvo v Bohinjski Bistrici

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem **zapri**
podružnico v Gosposki ulici.
Izgotovljene obleke za gospode in otroke prodajam sedaj edino le v
CORSO VERDI št. 11
(nasproti izvoznemu trgu).
Z odličnim spoštovanjem
I. Felberbarm.

- Češko-Budějovický papírový průmysl -
Č. Budějovice.

KUPUJTE LE CIRIL-METODOV PAPIR ZA SLOVENCE V KORIST DRUŽBI SV. CIRILA
— IN METODA V LJUBLJANI.

Sedlarska delavnica
Ivan Krauos - Gorica
na Kornu št. 11.

Zaloga vsakovrstnih konjskih vpreg in raznih potrebščin za konje, kakor tudi velika izbër usnjatih torbic, kovčegov za potovanje, stnic in denarnic; razni nagobčniki, ovratniki, biči, vrvice za pse itd. Barvanje in tapciranje raznih kaleselnov in kočij. Vsa v to stroko spadajoča popravila se izvršujejo točno. — **Nahrbtniki za pianince.**

Napredek vede!

Najenergičnejše in gotovo se zdravi sifilis s svetovnim sredstvom

- IORUBIN CASILE -

Stotine zdravniških potrdil potrjuje, da se uretralna zoženja, prostatitis, uretritis in meh. katarji korenito ozdravijo s

N. Casile. Konfeti Casile

Konfeti Casile urejajo uriniranje, ne da bi bilo treba rabiti zelo nevarnih cevč (silinge) popolnoma odpravljajo in ublažujejo pečenje in pogosto uriniranje; edini korenito ozdravijo uretralna zoženja (prostatitis, uretritis, cistitis, mehurne katarje, kamen, nesposobnost za zdržavanje urina, sluzaste tokove itd. — Škatlja konfetijev Casile K 4—

Iorubin Casile, najboljšo protisifilitično in poživljajočo križisilno sredstvo, ki se uporablja z uspehom proti sifilisu, anemiji, impotenci, kostoboli, ishias, vnetju žlez, polnim madežem, izgubi semena, polucijam, spermatoroi, steriliteti, neurasteniji, energičen razkrojivalec urinske kisline itd. — Steklenica Iorubina Casile K 350.

Vbrizganec Casile zdravi beli tok, akutne in kronične katarje, vaginitis, uretritis, endometritis, vnetje in izpad maternice itd. — Steklenica vbrizganca Casile K 350.

Kdor želi večjih pojasnil, tiskovin itd. naj naslovi dopis na lekarno Serravallo za g. Casile Trst, ki poda odgovor z obratno pošto zastonj in z vsjo rezervno. Priznani medicinski izdelki CASILE se prodajajo v vseh akreditiranih lekarnah. — V Gorici v lekarnah Cristofoletti in Tromba. 6—1

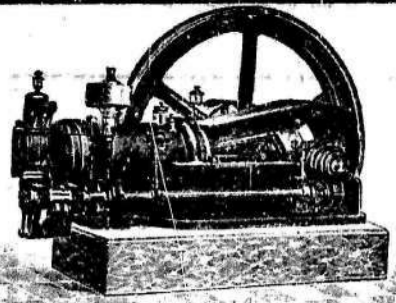
Emanuel & Oskar Kraus

TRST,

Via S. Nicolò št. 2

Tehnični biro

ureditev kompletnih industrijskih naprav vseh vrst in električne luči in moči.

Glavno zastopstvo draždanske tovarne motorjev na plin prej Moric Hille v Dresden. Najstarejša tovarna motorjev na nafto, sesalni plin, benzin, benzol in plin. Nad 10.000 motorjev v obratu. Izredna odlikovanja. Stroji za izdelovanje opeke, vseh vrst za ročni obrat. Raznovrstni stroji za obdelovanje lesa od trdke Adolf Aldinger v Obertürkheim pri Stuttgartu. Universalni strugalni stroji, okrogle žage, vrtniki in izjedachi (Fräsmaschinen), razni brusilni stroji. Kompletno oprevo za mizarske delavnice. Stroji za obdelovanje kovin, kovaške mize, vrtni stroji, izjedachi itd.

Proračuni, ponudbe in tehnične informacije gratis in franko.

Ljubi moj kam groste?

k BATJEL-U

v Gorico

Stolna ulica 2-4

po novo dvokolo, Mioka po šivalni stroj, Jože po gramofon in Tinče po kmet. stroj.

Tam je velika zaloga in mehanična delavnica. Prodaja na obroke. Ceniki franko.

Udlikovana pekarija in sladlčarna

Karol Draščik

v Gorici, na Kornu v (lastni hiši)

zvršuje naročila vsakovrstnega tudi najfinerega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, odlikovane velikonočne pince itd.

Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali v originalnih butelkah. Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogo brojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Slovenci!
Podpirajte in poslužujte se
Prve slovenske brivnice
v Gorici,
Gospoška ulica št. 1 (nasproti Fontu).
Postrežba solidna in snažna.
Za obilen obisk se priporoča
FRAN NOVAK, brivec in lasničar.

Lekarna Cristofoletti

v Gorici.

ŽELODČNE KAPLJICE

z znamko sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Te kapljice vredijo redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. Okrepé pokvarjeni želodec, storé, da zgine v kratkem času ometica in životna lénost (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da človek raji je.

Cena steklenici 60 vin.

Cristofolettijeva pijača iz Kine

in železa, najboljši pripomoček pri zdravljenju s trsknim oljem.

Ena steklenica stane 1 krono 60 vin.

Anton Potatzky v Gorici

naslednik Jos. Terpin.

Na sredi Raščolja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najcenejše kupačnice ulnarščkega in drabužna blaga ter tkanila, proje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čoufjarje.

Svetinjice. — Rožni vencl. — Našno knjišice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posobnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramarje, kročjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 9 35—R

A. vd. Berini

Gorica, Šolska ulica št. 2.

velika zaloga — oljkinega olja prve vrste

najboljših vrst iz Istre, Dalmacije, Malfette, Bari in Nice

s prodajo na drobno in debelo. Prodaja na drobno: Kron —'96, 1'04, 1'12, 1'20, 1'28, 1'36, 1'44, 1'60, 1'80, 2'—, 2'40 za luči po 72 vin.

Na debelo cene ugodne.

Pošilja poštnine prosto na dom. Posodo se pušča kupcu do popolne uporabe olja; po uporabi se spet zamenja s polno.

Pravi vinski kis in navaden. Zaloga mila in sveč.

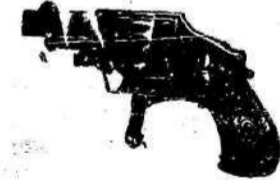
Cene zmerne.

Mirodilnica, papirnica in tovarna šolskih zvezkov

Kožnar & Cⁱ — Gorica, tik sadnega trga.

Najcenejši nakupovalni vir.

Na drobno in debelo.

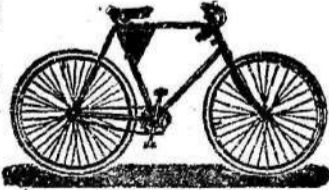

Kupujte samo dvokolesa „Gerice“ in „Altena“, ki so najbolj francoski sistem in najtrpežnejše vrste bodisi za navadno rabo ali za dirke.

Šivalni stroji Original Victoria so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsako-

vrstno šivanje in šikanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako trpežen.

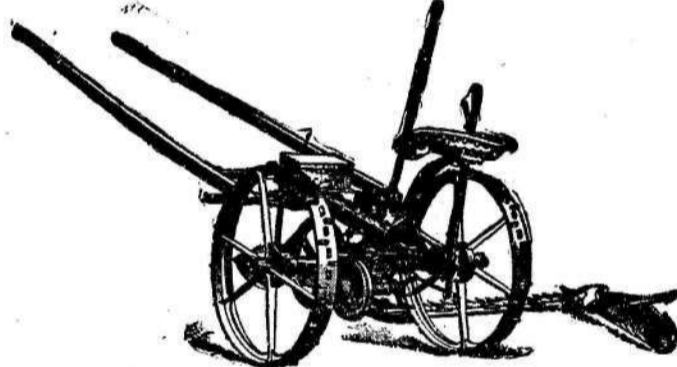
Puške, samokrese, slamoreznice in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri trdki

Kerševani & Čuk

GORICA, na Stolnem trgu št. 9. GORICA.

Velikorisne, za vsakega posestnika senožeti neutrpljive kosilne stroje vseh sistemov kakor: izvorne ameriške „DEERING“, ki so priznane najboljše, dalje: „Johnston“, Osborne „Cormick“, „Zmaj“ itd.

ter grablje in obračalnike za seno, čistilne in navadne mlatilnice, slamoreznice, vratila, motorje, stiskalnice za seno in sadje in sploh vse druge poljedelske stroje priporoča v največji izbi ter po znano najnižjih cenah edina domača trdka te stroke na Kranjskem

FR. STUPICA V LJUBLJANI

Marije Terezije cesta št. 1.

Največja zaloga orodja in železnine ter stavbnega materiala. Krasno ilustrovani slovenski obsežni ceniki na željo vsakomur brezplačno na razpolago.

Prvo Vacuum goriško čistilno podjetje

Gorica, Via Ascoli št. 20.

Priporoča se za čiščenje novih stavb, javnih uradov, gledišč, cerkev, šol, sanatorjev, hotelov, kavarn, restavracij itd. — Pri privatnikih: osnaženje prahu na hišnih opravah kakor: strop, stene, preproge, zavese, pod, oblažinjeno pohištvo, draperije, postelje itd. — Namazanje in poliranje parketov ter čiščenje sip. — V shrambo se sprejema preproge proti mesečnemu plačilu in po zelo nizkih cenah.

109—30 Posluži se s proračuni in prospekti.

Ljubljanska kreditna banka podružnica v Gorici

Centrala Ljubljana, podružnice: Celje, Celovec, Sarajevo, Split, Trst.

Vloge na knjižice po 4³/₄%, v tekočem računu po dogovoru.

Nakup in prodaja vrednostnih papirjev, vseh vrst deviz-valut.

Borzna naročila.

Promese za vsa zrebanja.

Vnovčenje kuponov in izzrebanih vrednostnih papirjev.

Eskont menic.

Stavbeni krediti.

Predujmi na vrednostne papirje.

Srečke na obroke.

Sprejemanje vrednot v varstvo in oskrbovanje.

Safes.

Nakazila v inozemstvo.

Kreditna pisma.

Delniška glavnica K 8.000.000
Rezervni zakladi K 1.000.000.